

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. III. An valeat sententia contar communem, & receptam opinionem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

lūm, ut constet, an Reus sit *absolutus simpliciter*? an tantūm *ab ea instantia*? & ejusmodi casu etiam omisā expressio-
ne causæ sententia valet: & ex hoc sine
expressio causæ exigitur in casu. 1. 2. &
4. quandoque requiritur, ne Reus, oc-
casionē rei judicatæ, *incipiat possidere*,
v. g. quando fuit absolutus; *quia non pos-
sidet*, prout hoc contingit in casu tertio;
in casu autem quinto id fieri debet ad vi-
tandam communicationem cum excom-
municato: in sexto autem id solum exigi-
tur, non necessitate; sed ubi expediens
videbitur, ut cæterūquin parcatur prioris
Judicis Authoritate, ne vilescat publica-
tione erroris.

2519. Cæterū, non est dubium, quōd sen-
tentia Judicis continere debeat *absolutio-
nem*, vel *condemnationem*, saltem *aqui-
pollenter*, ut dicitur *L. Præses. 3. C. de sen-
tentijs*, & interlocutionibus omnium Ju-
dicum ibi: *Præses Provincie non ignorat,
definitivam sententiam, quæ condemna-
tionem, vel absolutionem non continet,
projusta non haberi*: ubi Glossa lit. f. *alio-
quin*, ait, *ipso jure nulla est*: dixi saltem
aquipollenter propter c. *In his. 15. de Verb.
signif.* ubi mota est quæstio, an valeat
sententia Judicis, qui in prolatione senten-
tiæ his verbis non fuit usus: *talem partem
condemno, vel talem absolvo*: sed pronun-
tiavit, *ita statuo, & precipio* ad quod Pon-
tiffex: attendentes igitur, quōd hoc ver-
bum, *statuo*, rem perfectam significat:
& cum effectu, non verbo tenus accipitur.
Item, secundūm Gregorium, *quod præ-
cipitur, imperatur*: & *quod imperatur,
necesse est fieri*: & aliquando si non fiat,
pœnam habet. Considerantes nihilo-
minus, quōd non debet aliquis considera-
re verba, sed voluntatem, cūm non in-
tentio verbis, sed verba intentioni debeant
deservire: interpretamur procuratoribus
utriusquē partis præsentibus, & *defini-
mus, quōd præfati Archiepiscopi verba, ta-
li formā prolata, perpetuò valitura
sententia obtineant firmita-
tatem.*

§. III.

*An valeat sententia contra communem,
& receptam opinionem?*

Videtur dicendum, quōd non 1. quia
communis opinio pro lege est, & tan-
quam jus servatur; atqui sententia, con-
tra jus lata, est ipso jure nulla; ergo &c.
Majorem probare volunt ex *L. 3. ff. de
Offic. Præsid. §. 7. J. de Testam. Ord. L. 3.
ff. de suppl. leg. L. 4. ff. de his qui not. in-
fam. L. 12. ff. de instructo, vel instr. leg.*
2. quia manifesta iniquitas comparatur
nullitati: atqui sententia, contra com-
munem, est manifestè iniqua: ergo nulla.
3. communis opinio est observanda in fo-
ro. *§. fin. Inst. qui satisfacere cog.* ubi Just.
ait, *omnia apertius à quotidiano judicio-
rum usu, ipsis rerum documentis appa-
nere.*

Sed contrarium dicendum est, nempe,
valere talem sententiam, quamvis appel-
latione interposita, legitimè rescindi pos-
sit. Nam, si sententia valet, lata contra
jus certum, quando Judex putat, ei non
essè locum in præsentī casu; à fortiori va-
lebit, ubi est contra jus non certum; sed
illa valet ex n. 2512. ergo & ista Ma. con-
stat ex eo, quia, licet opinio sit commu-
nis, non tamen facit certitudinem; cūm
stet intra solam probabilitatem, cujus na-
tura est, exhibere prudens fundamentum,
in re incerta, uni parti contradictionis,
per assensum accedendi. Nec dubium
est, opinionem communem, etiam mul-
to tempore habitam, *ut probabilem*, posse
deficere à vi sua, inventā etiam per
unum Authorem gravi ratione, quæ de-
tegit errorem latentem, quo prius non
cognito, tanquam communi sensu appro-
bata tenebatur; nec obstant contraria.

Ad 1. Resp. in *L. 3. de offic. Præsidis*,
nihil horum haberi, sed tantūm dici ubi,
& in quos imperium habeat Præses. In
cit. §. 7. solum dicitur, quōd error in fa-
cto, commissus à Testatore, *jus faciat*,
seu tribuat Legatario. *L. 3. de supellect.
legat.* solum explicat, quæ veniant nomi-
ne *supellectilis*, dum ista legata est; & sic
de aliis; unde N. Ma. ut colligi potest ex
*L. 5. §. penult. ff. de impensis in rem dota-
lem factis*, ubi contra communem sen-
ten-

tentiam negantem, quod vir, qui soluto matrimonio autem intergam restituit, nec detraxit expensas, possit eas repetere, stabatur opinioni Marcelli contrarium dicentis; cui suffragatur, quod dixit Justin. L. 1. §. 6. C. de veteri jure enucleando ibi: sed nequè ex multitudine Auctorum, quod melius, & æquius est, iudicatore: cum possit forsitan, & deterioris sententia, & multas, majores in aliqua parte superare.

2523. Ad 2. N. min. nam per hoc, quod aliquid affirmet communis opinio, non propterea definit res esse incerta; alias enim non diceretur esse sub opinione, id, quod rectè notavit Justinianus Imperator, in fine præcedentis numeri relatus. Ad 3. Resp. licet verum sit, communem opinionem rectius servari in foro, ut ipsi diximus; & Judicem etiam teneri in iudicio sequi opinionem probabiliorem, relicta minus probabili, secundum dicta superius; ex hoc tamen non sequi, sententiam latam contra communem opinionem à Judice, ipso jure nullam esse; tum quia etiam communis opinio non eo ipso est notorie vera, & potest esse falsa; tum quia fieri potest, quod Judex procedat ex tam gravi fundamento, ut contra illud nihil virium habeat opinio communis.

2524. Si quæras, an Judex, iudicando contra communem opinionem, litem faciat suam? in utramque partem disputant Doctores; mihi dicendum videtur, quod non, si procedat ex fundamento solido, cui non facile satis fiat per momenta rationum, quibus nititur opinio communis; sic enim iudicando, contra communem, non est temerarius; nec iudicat imperitè, nec etiam dolosè, vel corruptus, in quibus solis casibus dicitur, litem suam facere, & parti læsæ damnum restituere ex quasi delicto, vel etiam delicto. In quæstione autem (an Judex possit repetere, damnum, solutum ab eo, pro quo iudicavit) verior videtur negativa; cum hæc pœna sit personalis, utpote sequens, atque tenens suum Authorem; id, quod argui potest ex L. 5. C. de servis fugitivis, ubi. Defensori civitatis, propter commissam negligentiam in requirendo sollicitatore, & revocando Reo sollicitato, non conceditur, ut à sollicitatore, cui profuit negliendo, repetere possit duos servos, quos in negligentiam pœnæ, loco fugitivi, præstare debuit.

Nequè sumitur rectè paritas ad præsentem casum à Judice, cui (dum per alium non exigit, quod militibus debetur) de proprio solvere coacto, conceditur repetitio ab his, qui in causa fuerunt solutionis non factæ ut dicitur L. 6. de ex actorib. tributorum. Rationem discriminis appositè reddit Haunoldus. tom. 5. de Jure, & Just. tr. 6. n. 65. Nam in casu dictæ legis Judex tantum solvit, ut fidejussor (nimirum eorum loco, qui jam efficaciter jure actionis obstricti erant Fisco) at quando Judex, contra communem, absolvit partem à debito, ex gravi, fundamento, quo procedit, pars absoluta non erat aliter obligata debito: ergo.

§. IV.

An sententia debeat esse conformis Libello?

Ante resolut. not. sententiam dici Libello conformem in re, si non pronuntietur de alio, quàm, quod in Libello principaliter intenditur, seu petitur; in causa, si per sententiam non proferatur alia causa, quàm cui innititur petitio: in actione, si Judex sequatur illam actionem, quam Actor instituit, licet alias pinguioerem, seu meliorem habuisset. Not. 2. sententiam dici conformem Libello in re, quando pronuntiat non tantum de re principaliter intenta, & petita; sed etiam super correlativis, seu annexis naturæ petitionum, vel etiam his, quæ virtualiter, & quasi tacite insunt; quibus positis:

2525. Dicendum, sententiam Ordinariè, ac regulariter, debere conformem esse Libello hoc est; Judicem regulariter pronuntiare deberet de illa causa, quam actor deduxit in iudicium; & non de alia; unde ubi in iudicio actum est de possessione, non debet Judex pronuntiare de proprietate; & e contra. Hoc assertum deducitur. 1. ex Clementina sæpe. 2. de Verb. signific. ibi: Verum, quia juxta petitionis formam pronuntiatio sequi debet, pro parte agentis, & etiam rei: si quid petere volueris, est in ipso litis exordio petitio facienda, sive scriptis, sive verbo; actis tamen continuo (ut super quibus positiones, & articuli formari debeant, possit haberi plenior certitudo, & ut fiat definitio clarior) inle-